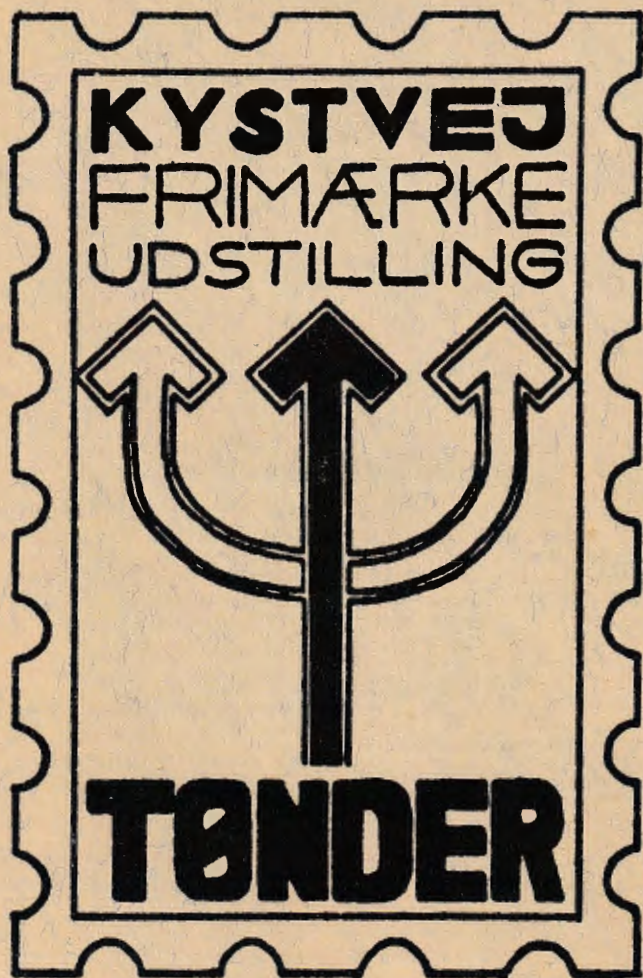

PÅSKEN - 1976 - 16.-19. APRIL

KYSTVEJ FRIMÆRKEUDSTILLING

16. - 19. april
1976

arrangeret af TØNDER FRIMÆRKEFORENING

-

Protektor

Borgmester J. Børsting-Andersen, Tønder

Udstillingskomite:

H. A. Mølgård
Helmuth Hansen
Helge Truelsen
Asger Petersen
Kaj Larsen
Finn Jensen
H. A. Grubich
E. Diedrichsen

Udstillingens dommerhold:

Erling Bendtsen, Hvidovre
Jacques Hermann, Valby
Tom Plovst, Horsens

-

Program:

Fredag den 16. april

- Kl. 11 Udstillingen åbnes af Tønders borgmester J. Børsting-Andersen.
- Kl. 14-17 Eftersyn af materiale til lørdags-auktionen.
- Kl. 18 Udstillingen lukker.

Lørdag den 17. april

- Kl. 10 Udstillingen åbner.
- Kl. 10-12 Auktion 1. del.
- Kl. 14-ca. 16,30 Auktion 2. del.
- Kl. 18 Udstillingen lukker.
- Kl. 19 Festaften på hotel Tønderhus. Middag med efterfølgende dans for alle interesserede. (Tilmelding).

Søndag den 18. april

- Kl. 10 Udstillingen åbner.
- Kl. 18 Udstillingen lukker.

Mandag den 19. april

- Kl. 10 Udstillingen åbner.
- Kl. 17 Præmieoverrækkelse
- Kl. 18 Udstillingen lukker.

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESFOND

LABOREMUS
PRO
FILATELIA

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESRÅD

Velkommen til Tønder

Tønder frimærkeforenings bestyrelse og medlemmer har lagt kræfterne i, for at rammerne omkring denne udstilling skal være i orden.

Deres forventninger i den henseende vil givetvis blive indfriet.

Forhåbentlig svarer byen også til Deres forventninger.

Får De tid, så tåler vi at blive kigget efter i "kanterne".

De gamle gader i den indre by med de mange gavlhuse indbyder til en spadseretur og er en ganske særlig oplevelse.

De vil møde - en skjærmende hånd om fortid og et fast greb om morgendagen - en by der i dag er i industriel udvikling, og samtidig en livlig handelsby.

Tønder er tillige centrum i et stort rekreativt område med mange gode fritidsfaciliteter.

God fornøjelse.

Tønder frimærkeforening fejrer i år sit 10 års jubilæum som aktiv forening, og jeg benytter iøvrigt denne lejlighed til at ønske foreningen tillykke med jubilæet.

J. Børsting-Andersen
borgmester.

MIT FRIMÆRKEBLAD

Organ for
frimærkesamlere
og -klubber

NYHED!

Årsabonnement kr. 30,00

Løssalg kr. 4,00

MF FORLAGET

Rødkløvervej 2 - Kølkjær
7400 HERNING

Se bladet på udstillingen

Hotel Tønderhus

Telefon 72 22 22

Stor parkeringsplads

Værelser med bad og toilet til
moderate priser

Selskabslokaler indtil 400 personer
1. kl.s køkken

Hyggelig restauration og atriumgård

Den Grønne Kystvej

Den grønne kystvej, en 1750 km lang ferievej fører gennem de smukkeste egne og byer langs med Nordsekysten. Fire lande er gået sammen om denne rute: Holland, Tyskland, Danmark og Norge.

Den grønne kystvej er en interessant forbindelse mellem de skandinaviske lande og Vest europa. Den begynder i den sydlige del af Norge og ender ved den hollandsk-belgiske grænse. Den fører fra Norges bjerglandskab og kyst gennem vide sletter med grønne enge og gennem skove og landsbyer, forbi badesteder ind til historiske og moderne storbyer. Fra alle steder på Den Grønne Kystvej er det let at nå frem til havbade og øer.

Hoteller, campingpladser og ungdomsherberger findes i stor udstrækning langs med Den Grønne Kystvej.

benyt

DEN DANSKE LANDMANDSBANK A/S
TØNDER AFDELING

HANDELSBANKEN I TØNDER
FILIAL AF AKTIESELSKABET KJØBENHAVNS HANDELSBANK

TØNDER OG OMEGNS BANK A/S

SYDBANK

SPAREKASSEN SØNDERJYLLAND

de formidler fremtiden!

Den fattige mands Filateli

ved Aa. Kabell

Filateli er mange ting, og det kan nok være nødvendigt. Prisudviklingen omkring de klassiske sager gør faget anstrengende, hvis man vil leve op til f.eks. udstillingernes krav om kvalitet, fuldstændighed og sjældenhed, og man vil ikke i længden kunne se bort fra, at de konventionelle udstillinger således kan tage modet fra mange. Man må belave sig på en liberal og konstruktiv udstillingspraksis.

Filatelien har allerede antaget adskillige nye former ved siden af den klassiske trang til selve mærkerne, og det vidner om en forbavsende interesse hos de bredeste kredse, når også nye samleområder ret hurtigt kommer med i prisudviklingen.

Ivrigt dyrkede og godt betalte områder som stjernestempler, helsager og bypost var for 15 år siden lidet besøgte randgebeter, hvor kun rariteterne havde en slags pris. Få anede, hvad Færøerne skulle blive til, og næsten ingen havde nogen følelse for skibspost, katastrofepost eller censurpost.

De fleste, der begynder idag, vil have vanskeligt ved at dække de nævnte områder ind under den stadig stejlere prisbevægelse. Man må da se sig om efter randområder, der endnu er mindre overrendte, og hvor man i nogen tid fremover kan komme til materialet uden at skulle slås med økonomien. Nogle af dem er så småt ved at blive moderne, f.eks. de nu ikke mere fremstillede pr.-stempler fra brevsamlingsstederne og bureaustemplerne fra jernbanernes postvogne, fremdeles firmaperforeringerne, de såkaldte perfins, og rekommandationsetiketterne. På disse områder kan man stadig være med for små penge, blandt andet ved erhvervelse af påbegyndte samlinger.

Lad mig i almindelighed anbefale stemplerne fra vores egen tid. Begynd med Afghanistanmissionen til 50 kr. kiloet, den indeholder så mange ustemplede mærker, at man allerede derved har sin kapital hjemme. Der er en del udenlandske frankeringer imellem, som man kan forære væk. Det er der nu også i vores officielle

kilovarer, der koster det tredobbelte; men her skal man så til at slås med problemet om, hvad man skal gøre med de danske mærker, som er for gode til at blive sorteret efter stempler. Yderligere er der tit stempler bag på de officielle klip, hvilket gør det hele besværligt. Til gengæld kan man for slet ingen penge få en stempelsamling ud af det papir, en flittig kilovasker plejer at smide væk. Spørg hos de nærmeste handlende.

Hvis man ikke har andet at gøre, kan man få orden i et kilo i løbet af en måneds tid, og det er egentlig megen fornøjelse for de penge. Klip stykker med enkelte mærker og runde stempler rektangulært med kanter parallelle med mærket, et par millimeter fra mærke og stempel. Stykker med andre stempler eller med flere mærker klippes som mindst mulige rektangel uden om stempler og mærker. Stykker med stempler på to sider holdes op mod lyset under klipningen. Læg mærke til delvis omvendte maskinstempler og giv dem en bredere margin.

Meget af materialet vil være defekt, men ikke ubrugeligt, og meget vil være virkelig ubrugeligt, fordi man ikke kan fastslå postkontorets navn eller stemplets dato eller eventuelt stempelnummer. Det kan dog være af interesse at beholde stempler fra små kontorer, selvom man ikke kan komme dateringen nærmere, end hvad der fremgår af brugen på det foreliggende mærke. Bliv ikke forbavset over, at en iøvrigt anstændig købstad som Tønder på det nærmeste kan savnes i et kilo, eller at den officielle vare næsten er uden maskinstempler. Der skal sorteres en 4-5 kilo af forskellig slags fra hvert år, hvis man vil have nogenlunde dækning for stempelbrugen i et lille land som Danmark. Det kan man jo nok klare; men der kan være en særlig fornøjelse i at arbejde i fællesskab.

Lær at se stort på, om mærkerne mangler en tak. Det konventionelle kvalitetskrav, der ikke tåler andet end prima, er et sørgeligt vidnesbyrd om, at filatelien i den form har tabt sin mening. Det har arbejdet med de nyere stempler ikke. Det er et registreringsarbejde, hvor enhver kva-

litet kan bidrage med afgørende dokumentation.

Lær at kende forskel på et brevstykke, der viser stemplet komplet og tydeligt, og uvasket klip, der ikke viser stemplet komplet og tydeligt. Auktionskatalogerne omtaler gerne uvasket klip som brevstykke. Hvor stemplet sidder pænt på mærket, men hvor det iøvrigt er stærkt beklippet, må man hellere vaske mærket af. Stykket kommer til at se bedre ud på den måde. Klip ikke mærket igennem, selvom det i forvejen er defekt.

Til sorteringen skal anvendes en mangfoldighed af konvolutter f.eks. af den slags, man kan få i bankerne til at sortere kuponer i. Sørg for, at det bliver en størrelse, der passer til æsker af en eller anden art. Der er banker nok at vælge imellem, og de har masser af filialer. Brugsen har æsker tilovers af alle arter. Sortér alfabetisk efter stempelindskrift, derefter ud fra stempelnummer og tognummer i bureaustemplerne. Stykker med stempler fra flere kontorer, der ikke kan klippes fra hinanden, sorteres som aftryk fra det mindste af de pågældende kontorer. Hvis man har meget god tid, kan man lægge lapper med henvisning under de større kontorer.

Det bliver hurtigt en temmelig stor samling, og det er derfor, margin af klippene ikke skal være for rigelig. Efter en halv snes års forløb, hvor man da også lejlighedsvis har plukket hele breve og materiale fra bundter o.l., kan man begynde at tale med om stempelbrugen i nyere og måske også ældre tid. Det er en videnskab for sig.

På visse punkter er arbejdet overflødigt. Man skal ikke beskæftige sig med stempler eller forsendelser, der er lavet for filateliens. Dem er der gode registre over i forvejen. Man har forøvrigt i Postmuseet nogenlunde komplet register over udlevering og aflevering af stempler siden den sidste krig og mange ældre optegnelser af lignende art, og man har også selve stemplerne, i reglen dog uden de bevægelige dele. Dette betyder, at man ikke behøver at jage efter yderste datoer, men at man kan samle sig om at fastslå f.eks. om de et kontor tilhørende stempler faktisk er blevet brugt samtidigt, eventuelt til forskellige formål, og hvornår de på forskellig måde er blevet ødelagt. Der er nok at tage fat på, fra det kuri-

øse forhold, at man til finere brug i Hobro har anvendt et stempel med indskriften Mariager, indtil den detaljerede sygehistorie om det "ottekantede" stempel fra Hvide Sande. Navnlig vil maskinstemplerne være fulde af problemer, der ikke kan løses uden filatelistisk materiale, f.eks. hvornår de enkelte nummerede stempelkranse er blevet brugt sammen med de enkelte tekstklicheer, hvornår og hvordan typerne i stempelkransen er blevet fornyet eller forbyttet, og hvor og når materiellet er gået i stykker. Det kan let kræve mange menneskers sammenlagte kaffedrikning at få nogenlunde rede på de ting. Læg mærke til, at mindre brug i aftrykkenes linjer kan heles ved metallets fortsatte nedslidning.

En væsentlig fornøjelse ved det antydede studium ligger i fremtiden. Man kan idag hverken købe eller sælge moderne stempler fra Tønder nogen steder; men den tiltagende dyrkelse af nye områder vil åbne markedet for specialopstillinger eller usorterede lots af stempler fra alle de byer, der har filatelistiske organisationer, og det er en hel del. Man vil i disse byer også samle de små kontorer i øplandet, gennemløbende bureauer o.l. Den almindelige danske stempelhistorie vil fremkomme efterhånden i lokalforeningernes udstillingskataloger; overskueligt afgrænsede områder som Bornholm vil blive moderne. Det bliver lettere at komplettere lokalsamlingerne, når denne nye interesse vinder form. Og det vil blive umagen værd at have sorteret sine kilo.

Århus, januar 1976

Aa. Kabell

En postgang

før Mellem første og sidste ombæring i Rødding

ved Niels Gårdhus

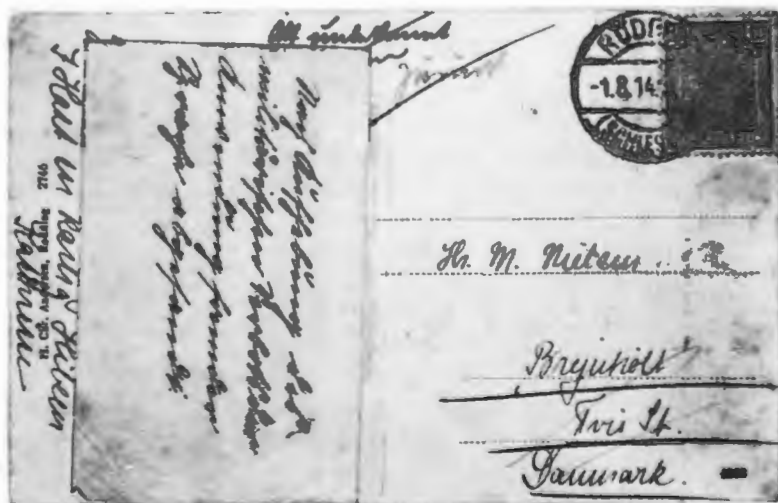
Lidt drilsk vel nok mod et postvæsen, der ikke altid har opnået den anerkendelse hos publikum, som det selv har ment, det burde få, har vort sprog skabt vendingen "en postgang for sent". Den, der sender brev med bud om sit hjertes dybeste længsler og lidelser, har vist aldrig forstået, at brevbæreren også må tildeles sin tid til at bringe det dyrebare budskab frem. Hvornår en sådan trafik ad fælles organiserede ruter og veje er begyndt, fortøner sig så langt tilbage i kulturen, at ingen kender dets første udspring, al den stund man helt tilbage til sprogets første dage formodentlig har båret på samme ønske om at nå sit medmenneske med sin viden og sine ønsker.

Hvornår der første gang blev bragt brev til Rødding, ved heller ingen. Men om det tidligste privat organiserede postvæsen, vi har kendskab til, fortæller den i hin tid velrenomerede urmager Marcussen i nogle ikke udgivne erindringer. Han var selv den, der som dreng gik sin postgang igennem en 5-6 år, før der oprettedes et offentligt postvæsen i Rødding. Det begyndte i 1854, da han var en halv snes år gammel. I hans egne erindringer hedder det: "Snart skulle jeg bringe provstetasken for vores præst til denne eller hin præst. Derfor fik jeg to gamle skilling. Snart skulle jeg afsted for sognefogeden. Han betalte mig altid bedre. Så for lærere på højskolen, til Gram at hente posten. Kort sagt: jeg var byens kurer." Kan det undre, at han følte sig stolt og som et betroet menneske?: "Derfor stod også altid mine støvler og stok parat, for jeg tog ikke på vandring uden stok. Og drengene lod mig ofte høre, at jeg svingede så vigtigt med den. At det ikke var så ganske usandt, kan jeg nok erindre, for når jeg nu af en af de højere personer egenhændig havde fået leveret et brev med et stort segl for, så følte jeg mig som den, der har fået et hverv betroet."

Denne postgang, før det egentlige, oplevedes og følte som en postgang med recommenterede sager. Men sådan opleves ansvaret

Brevet her er sendt til hr. A. Marcussen, adresse: At aflægge på fremmedanmeldelseskantoret/ på Molken = Markedspladsen nr. 1 i Berlin. Det er sendt fra Rødding i perioden, hvor der intet postkontor var. Det er derfor annulleret i Vojens (11/6-1866). Det er påtegnet: KASSEBREV og med blåkridd er angivet strafporto (3 schilling).

Danskskrevet censurbrev, som er sendt fra Rødding den 1. august 1914. Det er opsnappet af den militære censur, der indførtes ved udbruddet af den første verdenskrig, og er påklæbet vignet med angivelse af, at det er fremsendt efter indførelsen af forbud mod anvendelse af fremmede sprog. Postmesteren hindrer strafforfølgelse ved at skrive "Afsender ubekendt", men postbudet vidste godt, hvem Kathrine var. Postvæsenet har somme tider konduite!

nok let i en pionertid. To år senere var man allerede på vej ind i et mere organiseret postvæsen. Årsagen var, at Rødding var blevet hjemsted for Herredsfogderiet og Tingskriveriet for Frøs- og Kalvslund herreder. I dagbogen hedder det: "Vi havde dengang endnu ingen direkte post til Rødding. Alle postsager her til byen og omegnen blev af Haderslev-Ribe diligensen aflagt i Gramby kro. Jeg blev nu fast post imellem Rødding og Gramby, idet jeg tre bestemte dage om ugen gjorde denne tur medtagende og bringende de postsager, der var. Foruden denne bestilling fik jeg endnu en. Jeg blev nemlig en slags tingbud og skulle bringe retslige stævninger og tilsigelser til folk." Dengang kunne det altså lade sig gøre, at et postbud samtidig kunne tjene to herrer endda med brevombæring. Det fortsatte gennem fire år, indtil Marcussen den 1. maj 1860 kom i lære. Men så var optakten også ved at være til ende, idet postvæsenet den 1. november 1860 oprettede et brevsamlingssted i Rødding hørende under postkontoret i Haderslev.

Brevsamlingsstedet i Rødding var i den første tid på Østerkroen. Sådan var det normalt på den tid, at brevsamlingsstedet i landsbyen var etableret i krostuen. Her hang ved døren en læderrem, som man kunne sætte breve og aviser i, normalt ganske få breve og endnu færre aviser. Blev et brev ikke afhentet, skulle brevsamlere ved lejlighed sørge for at bringe det videre. I værste fald kunne denne ret uforpligtende indskrænkning "ved lejlighed" afstedkomme, at f.eks. en indbydelse til en slægtnings begravelse først nåede frem dage eller uger efter, at den døde for længst var lagt under mulde. Urmager Marcussen fælder som sin dom, at de bedste postbude omkring midten af forrige århundrede var de gamle kagekoner og kagemænd, der gik sognene rundt og solgte kavringer og andet fint brød. De startede med posten og halmkurven med kagerne på ryggen. Under turen søgte folk så med rigelig fingereren hele tiden de bedste kager ud. De sidste fik så i ordets bogstavelige forstand "udsøgte kager". Undre kan det vel heller ikke, om også det sidste brev på turen har fået en enkelt fedtplet og et par tydelige aftryk efter fedtede fingre.

Det er naturligvis fristende at sammenligne postbetjeningen tidligere med nu. Statusposterne vil nok aldrig stå lige. Man kørte dengang over de større strækninger med firspand eller

med den lettere kugle- eller kariolpost, mens posten på de lokale strækninger normalt var gående, nu og da ridende. Postgangen måtte blive langsommere end hvad man kan præstere med fly, tog og automobil i dag, men til gengæld var den ganske anderledes personlig end den vil forme sig, dersom visionen om at fylde Danmark med fritstående postkasser skulle blive til virkelighed.

På sin egen måde er postbesørgelsen i og omkring Rødding et historisk vidnesbyrd om en sådan udvikling i rationaliseringens og fremskridtets navn. Dog er udviklingen ikke een lang opadgående kurve i alle henseender. Det første større brud kom med krigen i 1864, idet tyske myndigheder ganske enkelt lukkede det i 1860 oprettede brevsamlingssted. Først i 1869 kom man igen i gang her. Et postagentur under Haderslev oprettedes. Det blev allerede i 1872 ophøjet til et postkontor. Ved overgangen til dansk postvæsen den 20. maj 1920 bevarede samme status. Rødding forblev et selvstændigt postkontor med egen postmester. Først under de seneste rationaliseringsbestræbelser er Rødding postkontor pr. den 1. april 1973 blevet omdannet til postekspedition under postkontoret i Vejen. Men samtidig er et område, som direkte betjenes postmæssigt fra Rødding blevet udvidet. Foruden Rødding by med 2½ distrikt og de fra gammel tid naturligt til byen hørende landdistrikter indenfor sognet, føjede man pr. den 1. november 1970 det tidligere Hygum postkontor til Rødding som brevsamlingssted. Pr. den 1. april 1974 fulgte Jels efter og endelig er pr. den 1. april i år Øster Lindet blevet omdannet til brevsamlingssted med postmæssig ombæring fra Rødding postekspedition.

Også det rutenet af forbindelser udadtil fra Rødding har undergået en lang række forandringer. Da man i 1872 blev selvstændig, oprettedes en ny kørende postrute til Sommersted, hvorigennem man fik daglig forbindelse til jernbanenetet, der få år forinden var blevet opbygget. Med oprettelsen af Haderslev amtsbaner og bygningen af en strækning mellem Vojens og Rødding fik man direkte jernbaneforbindelse, og kørende postbureauer gæstede flere gange dagligt byen. Denne forbindelse ophørte med banens nedlæggelse, men fungerede som et stort fremskridt fra den 4. marts 1899 til den 1. de-

cember 1938. I sidste fjerdedel af forrige århundrede oprettedes også kørende postruter med de nærmere beliggende postkontorer. Således mellem Hygum og Rødding og mellem Lintrup og Rødding. Denne sidste rute har forøvrigt efter genforeningen fået en fortsættelse som udførtes med rutebil. En og samme mand kørte ruten fra 1920 til 1966, Nicolaj Petersen. Et år senere blev ruten nedlagt, og der har ikke siden været kørt postrute mellem Brørup og Rødding. I dag samles posten for en hel dag på postekspeditionen og køres samlet videre til Vojens eller Vejen i en af postvæsenets egne biler.

Den side af posthistorien, som filatelister måske har den største interesse i, er den, der afspejler sig igennem de benyttede stempler. For Røddings vedkommende gør den omstændighed, at grænsen imellem Tyskland og Danmark blev flyttet i 1920, og at en hel del arkiver i Tyskland led under krigens hærgen, det til et direkte studium af forhåndenværende materiale, hvis man vil have nøje rede på, hvilke stempler, der har været anvendt, og på hvilke tidspunkter de er blevet udskiftede. Det resultat, som her ganske kort og ufuldstændigt skal gøres rede for, er derfor ikke et endeligt svar, men kun en løs antydning.

I de fire første år 1860-64 under dansk postvæsen og de få måneder frem til nedlæggelsen i 1865 kender man ikke til noget stempel. Da man så igen åbnede i 1869 var den første type af tyske stempler, toringsstemplerne, allerede gået af mode, og Rødding fik tildelt et enringsstempel med en diameter på 23,5mm, RØDDING skrevet i lapidartype mens N (for Nachmittag) i stemplets bund stod i antiqua. Omkring 1880 fik man et nyt tilsvarende stempel med diameter 23 mm, men med den forskel at N (for Nachmittag) her står i lapidartype. En tid er begge stempler blevet brugt samtidigt. Stempel I er anvendt så sent som 1884. Allerede 1887 foreligger afstempling med et nyt stempel, også med bogstaver i lapidartype, diameter 25 mm. Det har bredere bogstaver og er forsynet med en stjerne i hver side ud for årstallet.

Der synes for øvrigt ikke at være blevet sparet på stempler til Rødding. Allerede i 1893 foreligger der afstempling med et fjerde stempel, schweitzertype med tre stjerner i bunden,

og stribet baggrund i midterfeltet, diameter 25 mm. Omkring 1910-11 er det sidste stempel, Rødding tog i brug i den tyske tid, blevet tildelt. Schweitzertype, 27 mm i diameter, uskraveret baggrund og i bunden står (SCHLESWIG) i stedet for de tre stjerner.

Ved genforeningen fik Rødding tildelt to danske stempler af brotypen, samme type, tre stjerner i bunden, diameter 27 mm, men kendelige fra hinanden på sidetallene 1 og 2. Den danske overtagelse af postvæsenet i Nordslesvig skete den 20. maj 1920, men stemplerne blev først udskiftet senere. Det tyske stempel er således brugt så sent som den 28 maj på Zone I plebiscit-helsag. Til gengæld kan det danske stempel 2 findes så sent som den 11. juli 1920 på tyske frimærker af erindringsserien for den tyske nationalforsamling.

De første danske stempler havde tidsangivelse for henholdsvis formiddag (F) og eftermiddag (E). Men den 1. august 1930 omdannes stempel nr. 2 til at skulle angive timetal til 24 for hele døgnet. Samme ændring indføres for stempel nr. 1 den 1. november samme år. Den 17. januar 1947 blev begge stemplerne reparerede.

En afstempling fra den 3. januar 1956 viser, at stempel nr. 1 på dette tidspunkt er udskiftet. Sikre kendetegn er, at diameteren nu er 28 mm, og at sidetallet 1 er større end på det gamle stempel. Den tilsvarende udskiftning af stempel nr. 2 kan gennem afstemplinger fastsættes til tiden mellem den 26.7.1958 og den 29.12.1959. Også her er diameteren 28 mm og totallet større end det tidligere. Dette stempel, nr. 2, er udskiftet omkring den 1. oktober 1972 med et næsten identisk nyt med en diameter på 29 mm. Endelig har Rødding som det hidtil sidst tildelte fået et tredje stempel af brotypen med sidetal 3 og en diameter på 29 mm, som blev taget i brug den 19. oktober 1974.

Så meget om håndstemplerne. Dertil er at føje, at Rødding den 8. marts 1965 tog en stempelmaskine i brug med en kliche, der i venstre side havde dobbeltring, diameter 24 mm på yderringen og RØDDING stående i lapidartype, tre stjerner i bunden. Klicheens højre side markeredes af fire vandrette bølgelinier. Den var i brug frem til den 22. april 1969. Den efterfølgende kliche var enrings, ligeledes med tre lidt

større stjerner i bunden, diameter 24 mm, men anbragt i højre side. Klicheens venstre side dækkedes af fem bølgelinier. Endelig tog Rødding Borger- og Handelsforening initiativ til en reklamekliche med teksten FLERE OG FLERE TA'R TIL RØDDING. Før vi kan afslutte denne lille gennemgang af stempelerne i forbindelse med Røddings postvæsen, må også nævnes, at der under Rødding postvæsen og dets tilsyn findes 6 frankeringsmaskiner med egne tekster: Rødding Kommune, Frøs Herreds Sparekasse, Andelsbanken, Sydvestjyske Andelsslagterier, RØ-KA mælketanken, Kloster Import, Fæsted. Endelig står også tilbage at omtale, at der under Rødding postekspedition betjenes 10 landpostruter foruden to hele og et halvt bydistrikt. Overbringer man nu et landpostbud et brev til aflevering længere fremme på hans rute, skal brevet ikke vejen omkring postkontoret, men kan afleveres, efter at landposten har annulleret frimærkerne med sit kontorstempel, hvori findes bogstaverne (LP). Det kan da konstateres, hvornår brevet er sendt, og at det er forskriftsmæssigt behandlet. LP stemplerne er gummistempler af samme type og derfor meget vanskelige at skelne fra hinanden. I telefonernes tid er det dog en langt sjældnere forteelse end tidligere, hvor annulleringen skete med blækkruds og postens underskrift. For Røddings vedkommende gør der sig endelig den mærkværdighed gældende, at der findes tre kendte afstemplinger på samme papirlap af et stempel, som aldrig kom i brug. I 1939 blev en større industriudstilling forberedt og et håndstempel med sært tekst henvendt på udstillingen fremstillet. På grund af krigens udbrud blev udstillingen ikke gennemført og stemplet ikke taget i brug.

Mellem første ombæring i Rødding og den, vore postbude har foretaget i dag, er der hændt meget mere, som er værd at berette, men rammerne er ved at være fyldt ud for denne lille skitse, Hvert enkelt poststed bærer vel sit eget billede til skue, og er derfor en god anledning for samlere til at gøre et stykke spændende arbejde med et historisk materiale, som uden samlernes fælles virke går til grunde. Og ikke mindst grænselandet gemmer så meget spændende materiale, at der er tilstrækkeligt til mange fornemme samlinger, uden at omkostningerne be-

høver at være særlig store. Og sidste ombæring er endnu ikke gået ud fra postkontorerne. Også i morgen vil føje noget nyt til, som kan være værd at samle på.

Rødning, den 29. januar 1976

Niels Gårdhus.

Særstempel til udstilling i Rødning. Krigens udbrud hindrede udstillingens gennemførelse, og stemplet kom ikke i anvendelse.

Tønder museum

Åben daglig fra kl. 13,00 - 17,00

I udstillingsdagene og 14 dage fremover
vises udkast af frimærketegnere, bl. a. af
Ole Schwalbe, Rich. Mortensen, Rasmus Nellesmann
og Sv. Havsteen Mikkelsen

Museet ligger ca. 500 m fra Tønder-hallen, overfor Tønderhus

Et besøg værd

Noget om fejl på 4 skilling 1854

ved P. Bloch Poulsen

Ser man på de frimærker der beforder brevene i dag, må man erkende, at trykketeknikken fra midten af det forrige århundrede og til i dag har gennemgået en rivende udvikling. I dag bliver selv de fineste detaljer gengivet korrekt og nøjagtig ens på alle mærker. Tager man en lup der forstørrer mange gange, og ser på et frimærke som den dygtige gravør Czeslaw Slania har graveret, så ser man alle de fine linier gengivet lige så skarpt, som de er blevet graveret ind i den første stålplade. Ser man på alle mærker i arket må man indrømme, at de er meget ens. Det er meget sjældent, at der findes fejl eller forandringer der er større end en millimeter selv om trykningen i dag sker med en sådan hastighed, at man næppe forstår at det kan lade sig gøre.

I det forrige århundrede var man også dygtig til at gravere, men fremstillingsprocessen fra moderstempellet til det færdige ark var primitiv. Efter at have færdiggraveret moderstempellet er dette antagelig anbragt i en "slagpresse" som leverede et jævnt tryk. Ved hjælp af denne slagpresse med monteret moderstempel er der nu blevet præget loo mærkebilleder antagelig i en blyplade. Over denne blyplade har man af galvanisk vej fremstillet en kobberplade på een millimeter, der så er blevet anbragt i trykpressen.

Ved fremstillingen af trykpladerne til 4 R.B.S. er moderstempellet antagelig blevet slået ned i en blyplade med en hammer. Dette håndarbejde kan naturligvis ikke være udført helt ens, hvad de mange dobbeltprægninger og retoucheringer jo beviser. Ved fremstillingen af trykpladerne til 4 skilling 1854 udgaven mener man, at slagpressen har været brugt til fremstilling af blypladerne. Dette er meget sansynligt, da pladerne til denne udgave er meget bedre fremstillet end de tilsvarende plader til 4 R.B.S. udgaven, hvor der er retoucheret både før og un-

der trykningen. 4 skilling 1854 udgaven har været retouchet før trykningen begyndte, og der er ikke meget der tyder på, at der har været foretaget nogen retouchering under trykningen. Langt de fleste fejl er opstået under trykningen. Plade to er nok den plade der rummer de fleste retoucheringer. Her er nr. 28 i arket det mærke der er retoucheret mest. Det SV-trekant er helt forandret. Det punkterede mønster er erstattet med vandrette og skrå linier. Trekanten må have været helt mislykket, og man har så lagt mere metal på, hvorefter der er foretaget retouchering med en gravørnål. Der skimtes nemlig slet ikke spor af det punkterede mønster. Man må huske, at når man retoucherer fjernes der metal fra trykpladen og der må på mærket fremkomme en lys streg herved.

Plade II nr. 28.

En del mærker er blevet retoucheret i de to nederste posthorn. Plade et nr. 36 har således fået åbnet sine tragte. Langt de fleste mærker i plade et og to har lukkede tragte, så de steder hvor der er retoucheret, er det let at se.

Plade I nr. 36.

Imellem to mærker er der en afstand på ca. 1 3/4 milimeter. Da der ingen tryksværte er på dette sted, må der være en fordybning i trykpladen. I denne fordybning kunne jeg tænke mig, at gammelt tryksværte ville samles, og hvad gør en bogtrykker når dette skal fjernes. Man må jo huske, at han ikke er gravør. Han tager et stykke værktøj f.eks. en skruetrækker og skraber den gamle tryksværte væk fra de lodrette og vandrette linier mellem mærkerne. Herved er de beskadigelser af kanterne sikkert opstået. Jeg mener, at fejlene i de to viste mærker plade I nr. 32 og 64 må være opstået på denne måde.

Plade I nr. 32.

Plade I nr. 64.

Den næste form for fejl er ridser. Den største i 4 skilling 1854 udgaven er nok den der er i plade V nr. 70. Ville en så stor ridse være opstået på en plade med 4 R.B.S. ville den sikkert være blevet repareret med det samme. I plade II nr. 60 er der en ridse som kan spores gennem hele den øverste del af mærket. De viste ridser er sikkert opstået under rensning af pladerne. Her er rensenålen nok smuttet, hvor ved skaden er sket.

Plade V nr. 70.

Plade II nr. 60.

Under rensning af pladerne er der sikkert sket det, at bogtrykkeren har tabt et stykke værktøj ned på pladen. Fejlen på plade II nr. 20 er sikkert opstået på denne måde. Der findes et utal af lyse mærker på pladerne, mærker der går igen og som må være fordybninger i metallet. Disse mærker er sikkert opstået ved sjuskeri under rengøringen.

Plade II nr. 20.

Hvorledes fordeler fejlene sig så over hele trykkeperioden. Her må man konstatere, at de plader hvor det største antal fejl forekommer. Plade I og II blev brugt til trykning af de tre første tryk, ialt 119513 ark, og derfor de mest brugte. Her konstaterer man, at en del fejl er opstået gennem trykkeperioden, nogle fejl forekommer nemlig kun i tredje tryk. De øvrige plader har ikke været brugt så mange gange og som følge heraf, optræder der heller ikke så mange fejl i disse plader.

Der er ikke skrevet noget ned om, hvorledes man bar sig ad med at trykke arkene og ej heller hvorledes fejlene er opstået, så det kan kun blive formodninger.

P. Bloch Poulsen

De samarbejdende Sydjyske Frimærkeklubber

Sammenslutningen af sydjyske frimærkeklubber blev etableret i 1970, og den omfatter nu 11 klubber med tilsammen næsten 1000 medlemmer.

D.S.S.F. er ikke nogen unionsdannelse, men er et forum for praktisk samarbejde mellem frimærkeklubberne i landsdelen. Der er heller ikke tale om et stort administrationsapparat, da "kontingent" til sammenslutningen indtil sidste år var 1 kr. pr. medlem én gang for alle. Fra og med 1975 er det ændret til 1 kr. årligt pr. medlem over 18 år i de tilsluttede klubber.

Hvad arbejder D.S.S.F. så med?

Et primært arbejde er koordineringen af klubbernes arrangementer, og det foregår hvert år på repræsentantskabsmødet i maj. Det tilsigtes, at dække årets måneder med byttedage, udstillinger og auktioner m.v.

2-3 gange om året arrangeres storauktioner. Til disse auktioner kan alle medlemmer indlevere materiale, og det har vist sig, at denne distributionsform har givet gode tilbud til både købere og sælgere.

Endvidere kan medlemmer indlevere og modtage bedre materiale gennem en foldercirculation, der også køres af auktionsholderen. D.S.S.F. arbejder endvidere med en oplysende virksomhed, bl.a. foredrag om og demonstration af opsætning og bedømmelse af samlingen. Lad mig i al beskedenhed sige, at de år, der er gået siden starten, har vist, at der er kommet positive og gode ting ud af samarbejdet - eller udtryk på jysk: Det er gået "slet ikke så ringe endda".

D.S.S.F. ønsker Tønder-klubben til lykke med det storslåede udstillingsarrangement, der nu løber af stabelen.

For D.S.S.F.

N. Nøhr

Klubber tilsluttet

DE SAMARBEJDEDE SYDJYSKE FRIMÆRKEKLUBBER

Esbjerg	Esbjerg Filatelistklub, formand Verner Jensen, Gammel Strandvej 24, 6700 Esbjerg (o5) 120746 Frimærkeklubben Sydvest, formand Leon Larsen, Havbakken 128, Hjerting, 6700 Esbjerg (o5) 165707
Grindsted	Grindsted frimærkeklub, formand Ole Halvorsen, Syrenvej 20, 7323 Give (o5) 731369
Gråsten	Gråsten Filatelistklub, formand Peter Andersen, Jernbanegade 4, 6300 Gråsten
Haderslev	Haderslev Filatelistklub, formand P. Fabricius Jensen, Grønlandsvej 23, 6100 Haderlsev (o4) 525777
Kolding	Frimærke-Cirklen, formand Robert Storgård, Blæsbjerggade 2, 6000 Kolding (o5) 522565
Rødning	Rødning og omegns frimærkeklub, formand Carlo Sørensen, Søndervang 10, 6630 Rødning (o4) 841386
Sønderborg	Sønderborg Filatelistklub, formand Peter Kristen Gårde, Kirkevej 19, Ulkebøl kirke, 6400 Sønderborg (o4) 426216
Tønder	Tønder frimærkeforening, formand H. A. Mølgård, Bargumsvej 8, 6270 Tønder (o4) 722301
Varde	Varde og omegns frimærkeklub, formand Sven Anker Hansen, Nørregade 56, 6650 Brørup (o5) 381044
Vejen	Vejen og omegns frimærkeklub, formand Lis Astrup, Syrenvej 2, 6600 Vejen (o5) 361256
Åbenrå	Åbenrå Filatelistklub, formand Erik Dahl, Lindbjerg 80, 6200 Åbenrå (o4) 622973

D.S.S.F.s Folderbod finder De let på udstillingen. Der er gode muligheder for, at De kan finde netop det De går og søger, i Folderbodens alsidige materiale. Desuden til rimelige priser. Et besøg værd.

D.S.S.F. arrangerer storauktionen lørdag d. 17. april. Der er mange gode og spændende lot imellem. Rekvirer gratis auktionsliste udstillingssekretariatet.

Fortegnelse over udstillerne og deres samlinger

Udst. nr.	Antal ram.	Ramme- nr.	
LANDESAMLINGER:			
1.	5.	1-5	Robert Storgård, Kolding. Danmark 1851-78. Skillingsmærker m. breve, samt de første tryk af 3,4 og 8 øres udgaver.
2.	5.	6-10	Georg Feldmann, Lüneburg. Danmark fra 1854, katalogsamling
3.	5.	11-15	Kai Dagfinn Nielsen, Ringe Danmark 1901-75, udv. katalogsam- ling, postfrisk m. varianter.
4.	4.	16-19	Jan Grünbich, Tønder. Grønland 1905-60, Pakkeporto m. Avanestempling og med stemp. fra kolonier med udsteder.
5.	3.	20-22	Arne Nielsen, Viby J. Danmark 1912-1930, stemplet
6.	2.	23-24	Helmuth Jensen, Rødby. Grønland 1905-75. Pakkeporto og Postmærker. Amerikansk udgave m. omv. overtryk. Postfrisk.
7.	5.	25-29	Hans Jürgen Nissen, Flensborg Færøerne 1877-1975, Provisorier fra 1919 og 1941. Stempler fra færøske poststeder.
8.	5.	30-34	Jørgen Johansson, Køge. Island 1902-70, Katalogsamling m. parstykker, striber, blokke, varianter, breve, brevkort m.m.
9.	4.	35-38	Eigil Rasmussen, Haderslev Island 1873-1939. Udvidet katalog- samling m. varianter, blokke og striber.
10.	3.	39-43	J. C. Jensen, Gilleje. Island 1944-75, udvidet katalogsam- ling,
11.	4.	44-47	Leon Larsen, Esbjerg. Island 1944-76, postfrisk, dækker perioden fra Island blev republik.
12.	3.	48-50	Carl Olaf Jensen, Nykøbing F. Island 1938-1975, postfrisk.
13.	3.	51-53	Poul Kurt Madsen, Lyngby Finland fra 1938. Uddrag af katalogsamling.

14.	5.	54-58	Mads Thuesen, Hadsten.
Norge 1854-1941, m. breve bl.a.
nr. 1 på brev. Portosatser, far-
ve nuancer m.m.
15.	5.	59-63	Jürgen Tiemer, Kiel
Norge 1855-1893, Katalogsamling,
delvis specialiseret, stemplet.
16.	5.	64-68	Niels Jørgen Højbjerg, Esbjerg
Schweiz 1854-1970, katalogsamling.
17.	5.	69-73	Kai Dagfinn Nielsen, Ringe
Vesttyskland 1949-64, uddrag af
udvidet katalogsamling m. breve,
varianter og sammentryk.
18.	5.	74-78	Hans Jürgen Nissen, Flensborg.
Vesttyskland 1949-68, katalogsam-
ling m. ustemplede og stemplede
mærker, samt FDC.
19.	5.	79-83	Heiner Stümer, Sieverstedt/Süder-
holz, Vesttyskland, katalogsam-
ling m. stemplede og ustemplede +
breve.
20.	5.	84-88	Erik Pedersen, Nørresundby.
Berlin 1948-72, katalogsamling,
brugt m. breve
21.	5.	89-93	Arne Nielsen, Viby J.
Østtyskland 1948-54.
22.	5.	94-98	Paul Kipp, Kiel
Tjekkoslaviet 1918-38, kata-
logsamling, m. førfilateli og
overgangsstempler, tryk, prøver m.m.
23.	6	99-104	Vagn Møller Nielsen, Kolding
Østrig fra 1945, m. breve, Graz
provisorier, Renner Utakket
Amk. -Eng.-Fransk zonemærker.
24.	5	105-109	Helge Truelsen, Skærbæk
Østrig 1946-62, stemplet
katalogsamling.
25.	5	110-114	Andreas Abitz, Ballerup
Gambia 1869-1975, ustemplet
studie i de første Cameo udgaver.
26.	4	115-118	Poul Jensen, Hillerød
Syd Afrika 1910-75, farvenuancer,
blokke, luftpost og censurbreve.
SPECIALSAMLINGER:			
27.	4	119-122	Christian Timmermann, Flensborg
Danmark - 4 Rigsbankskilling
1851-1854.

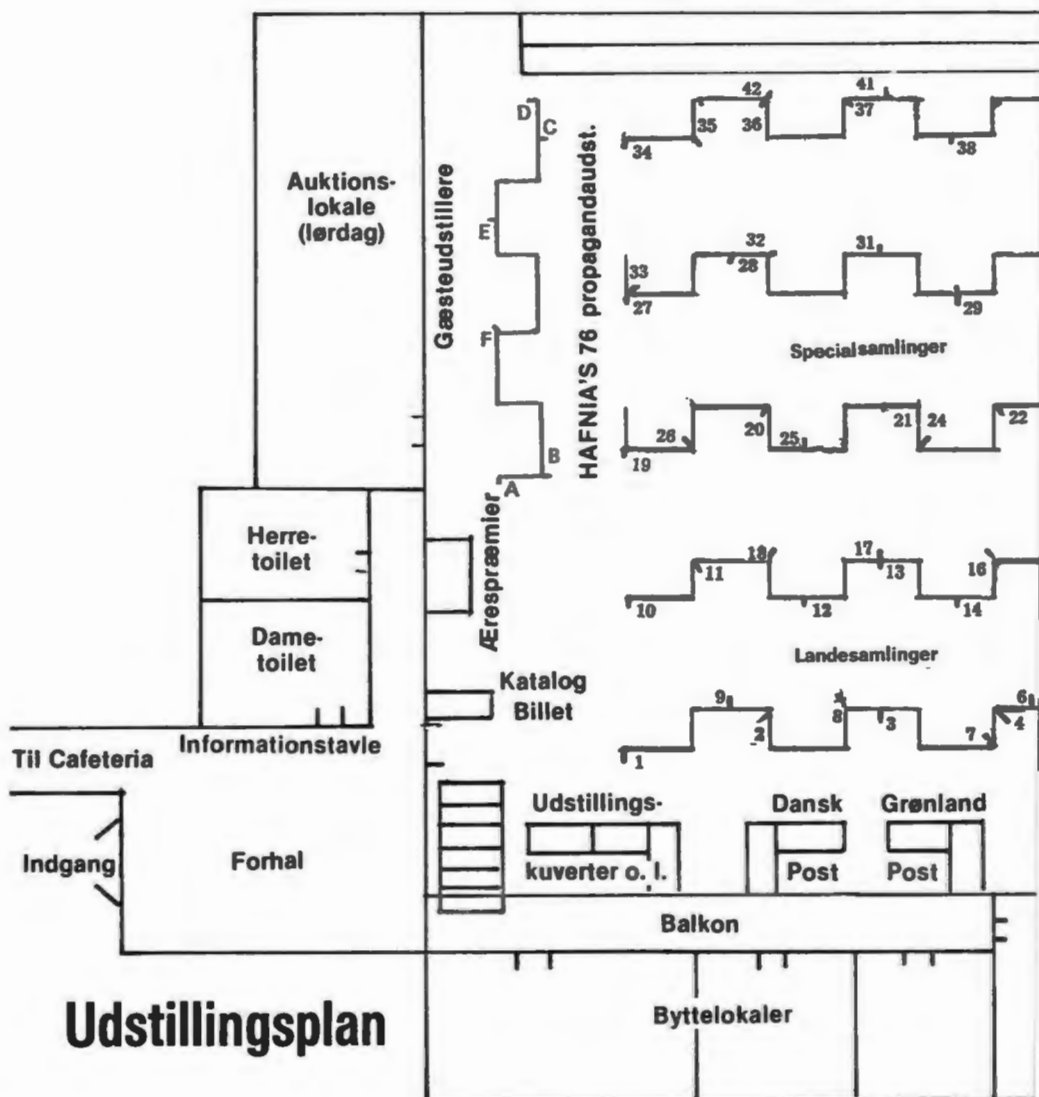
28.	9	123-131	H. A. Grubich, Tønder
Danmark 1851-1863, brugt
4 RBS.m. tryk, farvenuancer, varianter FDC. Pemberton, Kranhold og-så på brev prøvetakning og oprørsstempler.
2 RBS. i forskellige typer.
1854-63 i tryk, farvenuancer, varianter og privattakning.
29.	8	132-139	Sv. A. Hansen, Brørup
Danmark 1851-1930 m. breve
Skilling 1870 m. omv. rammer i tryk. Varianter fra 1875-1930
30.	4	140-143	Ingvar Larsen, Nørre-Slælev
Danmark skillingsudgaverne 1851-1870, 4 RBS. og 4 sk. af de enkelte udgaver og opdelt i tryk. Kranholz retouch m.m. 2 sk. 1864 utaket. Diverse breve
31.	3	144-146	Asger Petersen, Løgumkloster
Danmark 4 sk. 1858-1864
32.	5	147-151	Chleve Lauritsen, Vejle
Uddrag af dansk stålstikvariant-samling 1937-42
33.	5	152-156	Henning Mathiesen, Sønderborg
Dansk Vestindiens 1855-1917 i uddrag. Udenlandsk skibspost og lokalmærker.
34.	2	157-158	Erik Hvidberg Hansen, Vojens
Dansk Vestindiens francokuverter. Opdeling i fabriktationsnr. samt afarter af vandmærker, papir og værdistempel.
35.	3	159-161	E. Menne Larsen, Hobro
Skibsbreve fra Suezkanalen, ægyptiske skibsbrevstempler fra Port Said og Taafiq. Breve stemplet på skibe der passerede Suezkanalen 1956-1967
36.	4	162-165	Oskar Sørensen, Hjordkær.
Grønland 1910-1973, brevpost til og i Grønland før 1938, samt grønlandske frimærker og poststempler efter 1938
37.	4	166-169	Ole Halvorsen, Give
Slesvig fra 1920, indeholder bl.a. breve med blandingsfrankatur og C.I.S. breve.
38.	4	170-173	John Sørensen, Hjortsøvej.
Slesvig m. breve, C.I.S. - mærker C.I.S. omvendt påtryk, 1 zone dobbelt påtryk m.m.

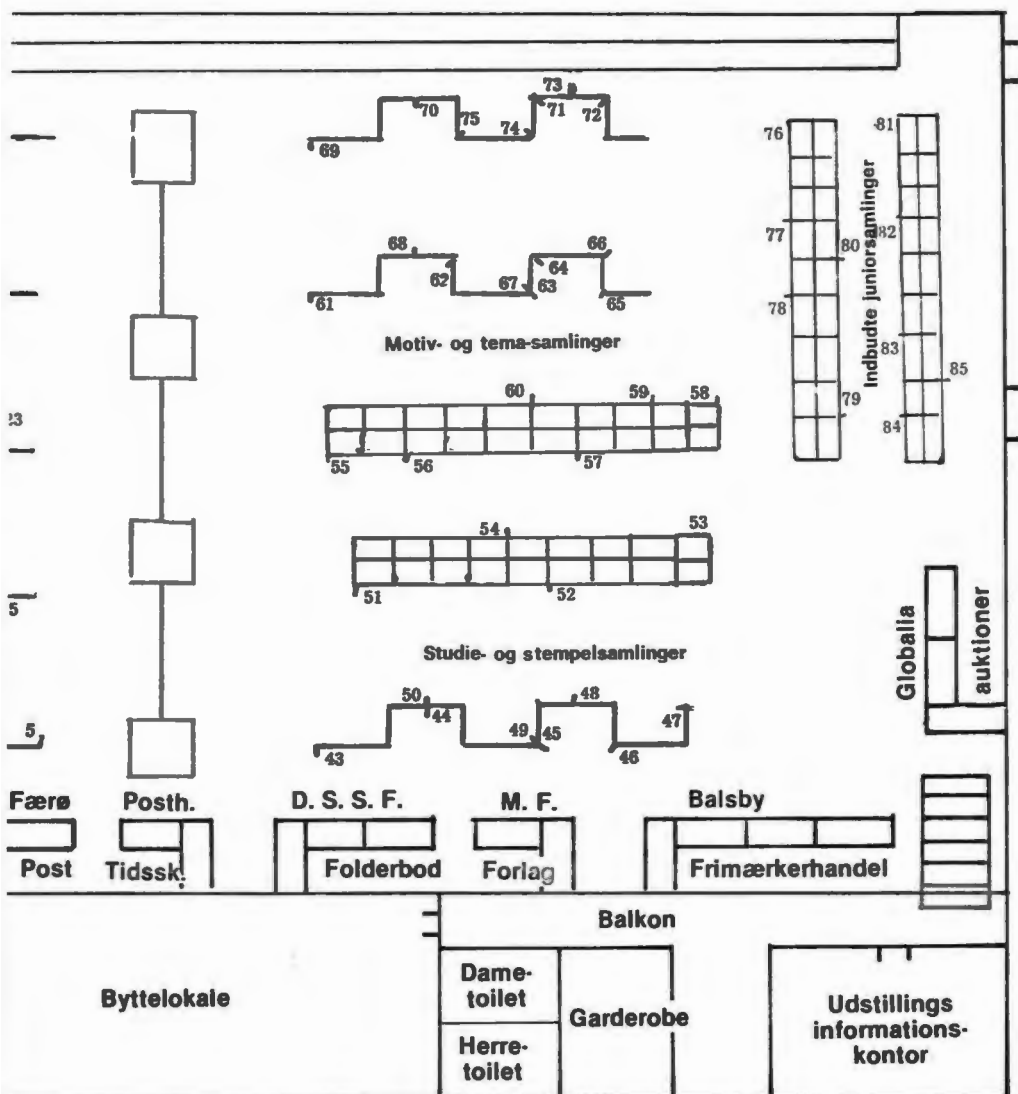
39.	6	174-179	Johnny Barth, Glostrup
England 1841-1880.
$\frac{1}{2}$ d., 1 d., $1\frac{1}{2}$ d., 2 d.
40.	7	180-186	samme
Englands fire konger.
41.	5	187-191	Wilde Otto, Flensborg
Tyske lokaludgaver fra 1945,
ustemplet og stemplet + breve.
42.	5	192-196	Jens P. Jørgensen, Østbirk
Schweiz 1882-1907, stående Hel-
vetia, takninger, nuancer, plade-
fejl og rethoucheringer.
43.	4	197-200	Heinz Karstens, Kiel
Tysk katapult og tilbringerflyv-
ning til Damp: Bremen, Europa
og Columbus.
44.	4	201-204	Niels Suhr, Charlottenlund
England særfrimærker 1960/61
(fluorescerende), fra 1962 m.
svovlpræparat. Postfrisk, m.
trykvarianter, manglende farve,
svovl, tryk og andre varianter.

STUDIE- OG STEMPELSAMLINGER:

45.	4	205-208	Jan Winther, Esbjerg
Studiesamling, Danmark 4 sk.
1854-68.
46.	3	209-211	Erik Teglbjerg, Sdr. Omme
Danmark, francostempler f. 1923
og fremefter. Uddrag af samling.
47.	5	212-216	P. Fabricius Jensen, Haderslev.
Fr. d. 8. 1907-1912. Primære og
sekundære varianter i alle værdi-
er. Pladning af 5 øre grøn. Endv.
retoucheringer AFA 54 Z, kliche-
brud m.m.
48.	2	217-218	Sigurdur H. Thorsteinsson, Island
Islands stempler 1870-1920.
a. Danske trering 236 og 237
b. Bernfjord 1872.
c. Distrikt stempler
se litteraturanm.: "ICELANDIL STAMPS 1976"
49.	4	219-222	P. Helms Frandsen, Nykøbing F.
Censur og kommandopost 1914-1964.
50.	4	223-226	Carl-Werner Stoltz, Bad Bramstedt.
Censurpost 1914-19, fra, til og via:
"Mülhausen i Elsass" og fransk censur
i Mülhausen 1919.

51.	5	227-231	Kurt Grønke, Lübeck
Luftpostbreve fra Belgisk Kongo/
Zaire fra 1923-1975.
52.	4	232-235	Niels A. Jensen, Fredericia
Brevsamling m. Slesvig/Holstenske
stempler fra 1851-1864.
53.	5	236-240	Helge Truelssen, Skærbæk
Danske Tekst-Maskinstempler, ud-
drag af samling fra 1924. Samlin-
gen viser stemplernes benyttelse
v. postkontorer, sjældne stempl.,
varianter m.m.
Se litteraturanm.: DANSKE TMS."
54.	4	241-244	Artur Möck, Bad Bramstedt
Tyskland 1889-1900, breve, kort
m. farve- og takningsvarianter.
Søpost, Marinepost m.m.
55.	2	245-246	Poul M. Njelsen, Helsingør
Danske Tekst-Maskinstempler 1924-45.
56.	4	247-250	K. T. Nørgård, Haderslev
Haderslev poststempler 1845-1930,
viser benyttelsen v. postkontorer-
ne i Haderslev, fra det første til
efter genforeningen.
57.	4	251-254	Kurt Rasmussen, Vordingborg
Skibspost, Tyskland- Danmark fra
1840-1910, delvis studie- og
stempelssamling.
58.	2	255-256	Asger Haagen Jensen, Brabrand
Spejderstempler 1930-1975. Stemp-
ler fra spejderlejre og konferen-
cer. DDS. DDP. KFUK. og KFUM.
spejderne.
MOTIV- OG TEMASAMLIGER:			
59.	3	257-259	Hans H. Andresen, Haderslev
7 år med D.D.R. 1950-57
Frimærket som kommunikationsmiddel.
60.	5	260-264	Karl-Johan C. Johansen, Hjallese
Europamærker 1956-1975 i uddrag.
61.	5	265-269	N. C. Bruun Nielsen, Esbjerg
Europamærker fra 1956-1975 i uddrag.
Tidl. og nuværende medlemslande,
sympatiudgaver og privatudgaver m.m.
62.	3	270-272	Gertrude Voegelin, Bad Bramstedt
Arkæologiske motiver opsat efter
kulturkredse.

63.	1	273	Ingolf Nielsen, Færøerne
Hjorte og Elefanter på frimærker.
64.	3	274-276	Cornelius Nielsen, Norge
Hvalfangst og Antarktis Exp.
Hvalfangstens historie på frimærker og Antarktis Exp. m. beskrivelser.
65.	3	277-279	Bent Pilgård, Viborg
Slania i Danmark 1963-75.
Belysning af en persons indsats for højnelse af den kunstneriske kvalitet af frimærker.
66.	3	280-282	Kjeld Nielsen, Nykøbing F.
Lokomotivets udvikling, samt Nordens Jernbaner tematisk og motivmæssigt bearbejdet, jernbane-, færgeforbindelser og veteranbaner.
67.	4	283-286	Heinz H. Trahn, Flensborg
100 år med Røde Kors, bl.a. med jubilæumsudgaver m.m.
Postfrisk, stemplet + breve.
68.	4	287-290	Bruno Macholl, Kappel/Schlei
Alt om øl på frimærker og stempler, uddrag af samling.
69.	4	291-294	Egon Sørensen, Broby
Malerier på europæiske frimærker.
70.	5	295-299	Arne Hansen, Hjallese
Musikhistorie, komponister, enkeltmærker, brevafklip, stempler og breve. Mozartsudgave 1941, Beethoven Blokken, Gustav Lortzing på brev (ægte)
Grieg Motiv i francostempel.
71.	2	300-301	Lis Astrup, Vejen
Flag. Samlingen komplet fra Danmark, Grønland og Island. Serier og mærker fra andre lande.
72.	5	302-306	Karl-Heinz Köller, Nortoft
Sejlsport 1930-75. Stempler, prøve-tryk, Ministerblokke o.a.
73.	2	307-308	Asger Haagen Jensen, Brabrand
Spejdersport, 1925-75. Uddrag af samling, om de aktiviteter en spejder oplever i sin spejdertid.
74.	2	309-310	Axel Tipsmark, Nyborg
Skak. Frimærker med skakbrikmotiver, -symboler og portrætter af skakpersonligheder, samt F.D.C.

75.	5	311-315	Gunnar Nørgård, Døstrup Julemærker. Danmark 1904-75, Island 1904-74, Sverige 1904-75, Finland 1904-75, Norge 1906-75.
-----	---	---------	--

PROPAGANDASAMLINGER:

A.	1	316	Finn Jensen, Tønder Den Grønne Kystvej.
B.	13	317-329	HAFNIA 76's propagandaudstilling Udstillingen viser hvorledes man kan samle på frimærker.

GÆSTEUDSTILLERE:

C.	1	330	E. Menne Larsen, Hobro Censurpost i Tønder. Se artikel i udstillingskatalog.
D.	4	331-334	P. Bloch Poulsen, Aalborg Danmark 4 sk. Se artikel.
E.	5	335-339	Niels Gårdhus, Rødding Rødding Postkontor. Se artikel.
F.	6	340-345	Aa. Kabell, Aarhus Tønder.

FILATELISTISK LITTERATUR:

1. Sigurdur H. Thorsteinsson, Island
"ICELANDIL STAMPS 1976."
2. Helge Truelsen, Skærbæk
Danske Tekstmaskinstempler 1924-76.

JUNIORES:

76.	3	346-349	Sv. Lautrup, Vejen Danmark, stemplet fra 1904.
77.	2	350-351	Niels Chr. Devantier, Nykøbing F. Danmark m. breve 1966-70.
78.	5	352-356	Holger Nissen, Flensborg Vesttyskland fra 1949.
79.	4	357-360	Andreas Feldmann, Lüneburg Canada 1945-70.
80.	4	361-364	Karin Kudnig, Flensborg Landskaber.
81.	3	365-367	Michael Nissen, Flensborg "Oldtimer".
82.	3	368-370	Rolf Bartels, Flensborg Rumfart.

83.	2	371-372	Reinhard Bliese, Flensborg
Flyvevæsen.
84.	3	373-375	Jørn Nissen, Flensborg
Tal på Frimærker.
85.	6	376-381	Hanne Thorsen Nørgård, Døstrup
Julemærker, Danmark på kort
fra 1904-38.
Helark + Kongeriget Elleore.
86.	3	382-384	Palle Offersen, Odense
Danmark bogtryk 1900-1930.
87.	2	385-386	Ulrik Bjørn, Vissenbjerg
U. S. A. fra 1945

Dommerhold for juniore:

Ejler Hansen, Åbenrå
Vagn Møller Nielsen, Kolding
H. A. Grubich, Tønder

Motiv til udstillingskuvert: Gavlhuset, Torvet 11 i Tønder i daglig tale kaldet "Klostercafeen". Opført ca. 1520. Et såkaldt "dielehus", fordi man fra gaden går direkte ind i dielen, forstuen, der strækker sig op gennem 2 etager. Stilart: Gotisk renæssance.

Motivet tegnet af: Hans M. Petersen, Århus.

De udstillede planter er fra

**SKÆRBÆK
PLANTESKOLE**

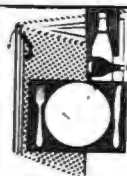
6780 Skærbæk
Telf. 04 75 12 50

hvor De finder
landsdelens største udvalg
inden for

**skov-
læ- og
haveplanter**

Vi sender gerne vort store katalog,
og vi leverer overalt i Syd- og Sønderjylland

**Hostrups
hotel**

150 m fra udstillingen
God mad og gode værelser
til rimelige priser

Båndmaskin stempler med reklametekst fra 1924 - 1936

ved H. Truelsen

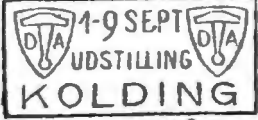

Båndmaskinstempler med reklametekst er et lille og begrænset område, som er afsluttet. Ialt findes 18 forskellige reklamestempler. Imidlertid er det meget lidt materiale der findes. At samle stempler var ikke på mode på den tid da de blev benyttet. Og frimærker overtrykt med streger m.m., når det drejer sig om almindelige frimærker til samlerbrug betragtes de som værdiløst.

Det hænder dog, at der fra akiver, dødsboer o.l. kommer materiale frem, da gælder det om, at bevare disse afstemplinger hele på breve eller brevkort, mange ting bliver ødelagt ved for flittigt brug af saksen.

Hvis man ikke selv vil starte en samling, findes der aftagere til dette materiale, derfor skal denne artikel, foruden at være en orientering om stemplerne, være et forsøg på en forsigtig prisvurdering af kuverter og brevkort med pæne og tydelige stempler.

KØBESTÅVNET Nr. 1. 1924:Kbh.V. 15,- 1924:Fredericia 20,- 2-10 AUGUST FREDERICIA	TEGNEBLAG Nr. 2. TIL 1925:Kbh. 10,- NATIONAL- MUSEET
KØBESTÅVNET 14/2-1/3 1925 Nr. 3. 1925:Kbh.V. 20,- KØBENHAVN	KØBESTÅVNET Nr. 4. 1925:Kbh.V. 20,- 1925:Fredericia 20,- 1-9 AUGUST FREDERICIA
KØBDANSKE VARER Nr. 5. 1926:Kbh.C. 10,- 1926-30:Kbh.N 2,- ? :Kbh.V. (ubekendt) 3,- 1926-29:Kbh.Ø. 3,- 1926-29:Kbh.1. 3,- 1926-30:Aalborg 3,- 1926-30:Odense 2,-	KØBESTÅVNET 13-28.MARTS Nr. 6. 1926:Kbh.V. 15,- 1926:Fredericia 20,- KØBENHAVN

KØBESTÅVNET 7-15. AUGUST FREDERICIA	Nr. 7. 1926:Kbh.V. 15,- 1926:Aalborg 15,- 1926:Fredericia 20,- 1926:Odense 15,-	POSTGIRO Nr. 8. SPARER 1926-30:Odense 1,- TID OG PENG
KØBESTÅVNET 5-20. MARTS KØBENHAVN	Nr. 9. 1927:Aalborg 15,- 1927:Fredericia 15,- 1927:Odense 15,-	KØBESTÅVNET Nr. 10. 6-14. 1927:Aalborg 15,- AUGUST FREDERICIA
KØBESTÅVNET 4-12. AUGUST FREDERICIA	Nr. 11. 1928:Aalborg 10,- 1928:Fredericia 10,- 1928:Odense 10,-	Nr. 12. 1928:Kolding 50,-
BESØG KØBESTÅVNET 10-18.AUG. FREDERICIA	Nr. 13. 1929:Aalborg 10,- 1929:Fredericia 15,- 1929:Odense 10,-	KØBESTÅVNET Nr. 14. 2-10. 1930:Fredericia 10,- AUGUST FREDERICIA
BESØG KØBESTÅVNET 1-9.AUGUST FREDERICIA	Nr. 15. 1931:Fredericia 10,-	BESØG Nr. 16. KØBESTÅVNET 1932:Fredericia 10,- 23-31.JULI FREDERICIA
BESØG KØBESTÅVNET 28 JULI- 6.AUGUST FREDERICIA	Nr. 17. 1933:Fredericia 10,-	BESØG KØBESTÅVNET Nr. 18. 2-12.AUG. 1934:Fredericia 10,- FREDERICIA

FYRSTENDØMMET LIECHTENSTEIN

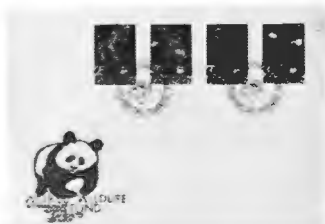

Det lønner sig at vente på vores farverige frimærker!
Udførlig information om Liechtensteins udgivelser i nyhedsabonnement
Årsudgivelserne koster ca. Fr. 16,-

Mindeudgave
»75 års jub. Historiske Forening
1901-1976«

Frimærkeudgivelser
11. marts 1976

Særmærker WWF
»World Wildlife Fund«

Særmærker »Europa 1976«

Send venligst udførlige oplysninger uden beregning, i form af en farvelagt brochure, hvordan man nemt forøger sin frimærkesamling.
Brug blokbogstaver

NAVN _____ FORNAVN _____

GADE _____ NR. _____

BY _____ POSTNUMMER _____ LAND _____

Sendes til:
Postwertzeichenstelle der Fürstlichen Regierung, 9490 Vaduz, Liechtenstein

»KYSTVEJ 76«

Censurstempler fra Tønder 1914-47

af E. Menne Larsen

Selv om det i mere end et halvt hundrede år har været kendt, at der fandtes censurstempler fra de sønderjyske landsdele, er der vistnok ingen herhjemme, som har taget emnet op til behandling i den filatelistiske presse.

Det følgende må derfor betragtes som en begyndelse. Artiklens resultater vil uden tvivl snart kunne forbedres, og læsere, som har materiale, opfordres kraftigt til at støtte arbejdet og kontakte artiklens forfatter.

De fleste af os har på et eller andet tidspunkt i vor tilværelse været underkastet censur - om ikke andet så ved det grønne bord. Ved den lejlighed var der sikkert ikke mange, der tænkte på, at ordet censur kommer af det latinske: cen-seo: vurderer, bedømmer, mener. En censor var en romersk embedsmand, der sammen med sin kollega forestod folketællingen (med henblik på skatteansættelsen), overvågede den offentlige moral m.m.

I vore dage taler man - når vi ser bort fra forbindelsen til omtalte grønne bord - mest om censur i forbindelse med mundtlige og især skrevne meddelelser, det være sig bøger, aviser og breve. I demokratiske lande anses censur for en vederstyggelighed, som skal være undtagelsen snarere end reglen.

Når statens sikkerhed er truet, f.eks. i krigstider, reagerer de fleste stater ens og indfører censur, selv om de ofte gør sig alle mulige anstrengelser for at sløre, hvad der foregår.

Postcensuren kendes tilbage til oldtiden. Den romerske statsmand, Cicero, klagede over, at hans breve blev undersøgt. Den moderne, systematiske, statslige censur blev dog først sat i værk under Boerkrigen (1899-1902).

Da storkrigen brød ud i 1914, havde alle stormagterne i forvejen truffet forberedelser til indførelse af almindelig censur. Umiddelbart efter krigstilstandens indførelse i Tyskland den 31. 08. 1914 trådte censuren i funktion. Det wilhelmske Tyskland undgik omhyggeligt at kalde "en spade for

en spade" og talte i stedet for om Prüfungsstellen, Postprüfungsstellen, Überwachungsstellen, Auslandsstellen (som var rent postale indretninger, der ledte posten videre til die Überwachungsstellen eller Post-Kontrolstellen.(PK).

Der fandtes både Inland- (I.P.) og Auslandpostüberwachungsstellen (A.P.), som var underlagt de regionale Armee-Korps. Udlandspostkontrollen fandtes som regel der hvor Armé-korpset hørte hjemme. Indlandskontrollen var oftest forlagt til de mindre byer.

Der eksisterede ingen almindelig indlandspostkontrol. Kun posten til, fra og i grænseområderne (også kaldet spærrezooner) blev overvåget for at imødegå fjendtlig spionagevirksomhed. I nogle områder anså man den endvidere for nødvendig på grund af "die oft nicht deutsche Gesinnung der Bevölkerung"(1) Den officielle betegnelse for et indlandspostkontrolsted var "Überwachungsstelle für den inländischen Postverkehr".

Schleswig-Holstein hørte under det IX. Armee-Korps. Der fandtes udlandspostkontrolsteder i Flensburg, Hamburg og Lübeck. Indlandspostkontrolsteder i Haderslev, Kiel, Tønder og Åbenrå. Der kendes endvidere et censurstempel fra Vojens. Dette kontrolsteds status er ikke nærmere kendt, og det findes ikke nævnt i den hemmelige fortegnelse over (die) "militärischen Überwachungsstellen für den inländischen Briefverkehr deutscher Grenzgebiete" fra begyndelsen af 1917.

Det lader sig ikke fastslå, hvornår den civile postkontrol blev oprettet i Tønder. Det sønderjyske materiale, som forf. kender, tyder på, at censurstederne i Nordslesvig er blevet oprettet i 1916, muligvis i forbindelse med etableringen af nogle militære anlæg i landsdelen.

Censuren blev formelt ophævet den 15. nov. 1918, men fortsatte forklædt som "valutakontrol". Kontorernes antal blev dog reduceret betydeligt. "Valutakontrollen" foregik i Flensburg og Hamburg. De lokale censursteder forsvandt helt.

2. De civile censurstempler fra Tønder indtil den 15. nov. 1918.

Der kendes i dag tre civile censurstempler fra Tønder og to censorstempler.

De benyttede stempler har sandsynligvis været gummistempler. Aftrykkene er tit udflydende, så man vanskeligt kan erkende eventuelle undertyper. Ved måling af stemplerne må man huske på, at blot et lidt kraftigere tryk end sædvanligt med et sådant stempel let kan give et helt andet aftryk end det "normale". Stempelpudens tilstand, stempelsværtens konsistens og sammensætning er andre usikkerhedsfaktorer, der spiller en ikke uvæsentlig rolle for aftrykkenes karakter. De her opgivne mål stammer fra klare og tydelige stempelaftryk, hvoraf de fleste kan ses på udstillingen.

nr.	stemplets tekst:	diam. mm	far- ve	poststp.
1	U.K./TONDERN/ 10-fliget stjerne	28½	v	BAHNPOST DAGEBULL-NIEBULL 03 12 17
			v	ROAGGER 24 12 17
2	Ü.-K./Tondern	23-24	r	LÜGUMKLOSTER 12 10 16
			r	WYK (FÖHR) 20 02 18
			sb	LÜGUMKLOSTER 02 07 17
			sb	HOYER 17 05 18
3	Ue. K./Tondern	23-24	v	KEITUM (SYLT) 28 07 18
			v	HOYER 20 08 18
<u>Censorstempler:</u>				
4a	5 (i ramme) i forbindelse med nr. 2	7x7	v	LÜGUMKLOSTER 17 11 17
4b	1 el. 4 (i ramme) i forb. m/nr. 1	7x7	v	BAHNPOST s.ovf. 03 12 17

v: violet; sb: sortblå; r: rød.

Censurstp. nr. 2 kendes i blå farve TONDERN 07 03 18

Iflg. Herr Hans Ulrich Müller, Hamburg, blev stp. nr. 1 anvendt i tiden dec. 17 - okt. 18, og stp. nr. 3: juli - okt. 18.

fig.1

2.

3.

4.

4.

5

6

8

7

Stempelteksten er i alle tilfælde: U.K., U-K eller Ue.K efterfulgt af bynavnet. Forkortelserne står for "Überwachungs-Kommission" eller "-Kontrol(stelle)". (fig. 1-3). Censurstemplerne er kvadratiske (7x7mm). I kvadratet er et tal. Indtil nu kendes tallene 1 (el.4) samt 5. (fig. 4). Tønders censorstempler blev benyttet på post fra Tønder og opland (f.eks. Roager, Skærbæk, Højer, Løgumkloster, Niebüll, Wyk (Föhr) og Keitum (Sylt)).

Skemaet ovenfor beskriver de enkelte stempler nærmere. De anførte datoer er h.h.v. den første og den sidste dato (poststemplets dato) omtalte stempel er bemærket i det undersøgte materiale, der ifølge sagens natur er ret begrænset, da Tønder var et af de mindre Überwachungsstellen.

3. Feltpostcensuren i Tønder 1914-18.

Den kejserlige marine havde flere støttepunkter i Schleswig-Holstein, og indrettede censurafdelinger, der behandlede marinens feltpostforsendelser fra området.

Der kendes censurstempler fra Hörnum, Sylt, Brunsbüttelkoog, Kiel og Tønder.

I Tønder byggede marinens flyveafd. 1915-16 en flyhangar, to mindre og en stor luftskibshangar. Desuden et brintværk til forsyning af luftskibene. Denne luftskibsstation blev udgangspunkt for togter mod London. Engelske bombeangreb ødelagde luftskibshangarerne i 1916 og 1918.

Der kendes 5 marinecensurstempler fra Tønder. De fire første er kassestempler, det sidste er et ringstempel med bro.

Farven er altid rød. (Fig. 5 viser stp. nr. 3.)

Nr.	Tekst:	mål	
		i mm:	dato:
1.	Geprüft / V. Marine Luftschiff-Det.	(W)	
2.	" / Marine Luftschiff-Det.	(W)	
3.	" / 5. Mar.-Luftschiff-Trupp	54x15	09.07.16
4.	" / Mar. Landflug Station Tondern	(W)	
5.	Kaiserliche Marine / Postprüfung / Briefstempel / V. Marine / Luftschiff-Trupp Tondern.	(W)	

(W): forf. kender kun stemplet fra K.K. Wolters nedenfor omtalte bog.

4. Censuren i Tønder 1945 - 47.

Der gik mere end 25 år før der atter blev indført postcensur i Tønder. Denne gang gik det ikke ud over den hjemmehørende befolkning.

Under og efter krigen var der indkvarteret en del østtyske flygtninge i byen, bl.a. på kaserneområdet, hvor Exercergården blev benyttet som gennemgangslejr (kapacitet 1200 personer) for flygtninge, der stod umiddelbart foran hjemsendelse. Lejrenes daglige ledelse blev varetaget af Statens civile Luftværn.

På grund af papirmanglen og de store portoudgifter var det nødvendigt at begrænse flygtningeposten. Der indførtes derfor postkontrolkort og det bestemtes, at hver flygtning over 14 år måtte afsende 1 brev pr. uge. Posten blev underkastet censur og skulle afleveres åben. Den måtte ikke indeholde nogen form for værdigenstande, såsom penge eller frimærker, da det var flygtningene forbudt at have danske penge. Posten blev frankeret ved dansk foranstaltning.

Fra Tønder kendes der 3 censurstempler, samt et lille ringstempel med teksten : Not., der antagelig kan tolkes som Noteret. (fig. 6-8).

Nr.	tekst	mål mm	farve	dato
1.	(krone)/Luftværnskontoret/ i Tønder. 3-linier - st. længde:	45	s,r	04.02.47
2.	(krone)/Luftværnskontoret/ i Tønder. dobbel-oval	47x23	r	14.01.47
3.	(krone)/Flygtningelejren/ Exercergården/Tønder. ovalstempel	38x25	v	(W)
4.	Not (cirkel)	d: 4	v	28.08.46 04.02.47

Stempel nr. 4 kendes anvendt alene og i forbindelse med stp. nr. 1 og 2.

En del af de her omtalte stempler kan ses på udstillingen. Samlere som kan give supplerende oplysninger bedes meddele disse til forfatteren (adr. Bymarks alle 22, DK 9500 Hobro).

Kilder og litteratur:

- (1) citat fra: "Leitfaden für den Postüberwachungsdienst. Marz 1916". (Berlin 1916) Afskrift v K.H. Riemar, p.3.
K.K. Wolter: Die Postzensur I (1965)
Arge Zensurpost. Div Rundbriefe
Flygtninge i Danmark 1945-1949. Udg. af Flygtningeadministrationen (København 1950)
Trap Danmark, Tønder Amt. 5 udg.
Endvidere takker jeg arkitekt E. Dalsgaard, Vordingborg, prof. Aage Kabell, Århus, frimenighedspræst N. Gaardhus, Rødding, hr. Hans Ulrich Müller, Hamburg, og anlægsgartner Henrik S. Møller, Kolding, for lån af materiale og anden hjælp.

E. Menne Larsen

Historien bag brevet
Bliv medlem af
**POSTHISTORISK
SELSKAB**
og modtag

**POSTHISTORISK
TIDSSKRIFT**

skrevet af samlere
med interesse for og indsigt
i emnet

De tre første årgange,
som er udsolgte,
omfattede 456 sider
med posthistoriske kilder,
artikler om posthistorie,
stempler, helsager m. m. samt
3 særtryk

Udkommer 3 - 4 gange om året
Kontingentet for 1976
er D kr. 32,00 (DM 14,-)
Henvendelse til kassereren PHS,
Egelykkevej 2, DK 5260 Hjallesø
Giro 6 23 59 05

**SUEZ
KANALEN**

Breve og frimærker fra
Suezkanalen søges

—*—

I forskningsøjemed søges
oplysninger
om tyske Bahnpoststempler
og danske Bureaustempler
fra Slesvig - Holstein
1867 - 1975
om tyske censurstempler i
Slesvig 1914-18
og om censurbreve fra tyske
flygtningelejre i
Danmark

E. Menne Larsen
Bymarks allé 22
DK 9500 Hobro

Det er ikke ubetinget nødvendigt at samle på Ryukya øer for at opnå Leuchtturm albummer...

... men alvorlig talt, Leuchtturm har selvfølgelig et tilsvarende fortryk - album. Også for yderligere 92 lande. Dertil kommer også motiv-albummer, albummer uden fortryk, bøger med lommer og filatelistisk tilbehør. - Leuchtturm har hele programmet for filatelen. Og alt er nøje gennemtænkt og afstemt efter filatelisternes behov. I fineste kvalitet og i en tiltalende form. Kort sagt - Leuchtturm kan man stole på.

**Leuchtturm
Albumverlag**

Paul Koch KG
Postbox 340
D-2054 Geesthacht
Vesttyskland

Tønder og den tyske jernbanepost

af E. Menne Larsen

1. I 1844 åbnedes jernbanestrækningen ALTONA-KIEL, også kaldet kong Christian VIIIs Østersøbane. Det var den første jernbane inden for den danske krones område. Året efter nåede et par sidebaner henhv. Rendsburg og Glückstadt.

De følgende år bragte mange projekter. Resultaterne var det lidt sparsommere med. Et "Holsteinische Eisenbahngesellschaft" planlagde en linie fra Glückstadt via Itzehoe til Heide, og derfra til den projekterede sydslesvigske tværbane (Tönning-Flensburg). Itzehoe blev nået 1857. Tre år tidligere var den sydslesvigske tværbane blevet færdig.

De følgende års jernbanebyggeri koncentreredes om strækningen fra Flensburg til Vamdrup. Ditmarskerne havde også ønsker om at få en bane, men kunne ikke komme igennem med deres planer.

I forbindelse med den nordslesvigske bane, planlagdes en linie TINGLEV - TØNDER. Den blev åbnet den 26.07.67.

I 1878 var "Schleswig-Holsteinische Marschbahn" nået til HEIDE. I 1884 fik selskabet koncession på strækningen til TØNDER og derfra til den tysk-danske grænse ved HVIDDING/VEDSTED. Den sidste del af linien blev åbnet den 15.11.87. En sidelinie Bredebro-Løgumkloster åbnedes den 21.09.88.

Banerne var oprindeligt private selskaber, men den 1. jan.1883 overtog den preussiske stat den slesvigske jernbane, som ejede strækningen Tinglev-Tønder. Den 1. jan. 1890 blev Marskbanen nationaliseret. Driften blev varetaget af Eisenbahndirektion ALTONA.

Natten til den 17. juni 1920 overtog DSB driften af de i Nordslesvig liggende strækninger af de preussiske statsbaner.

I den følgende korte oversigt vil der blive givet nogle få facts om banestrækningerne med tilknytning til Tønder.

TINGLEV - TØNDER (TINGLEFF - TONDERN)

åbnet: den 26.07.1867 - normalsporet, 26,7 km lang.

nedl.: den 23.05.1971 (for persontrafikkens vedkommende)

Med BAHNPOST

HAGEN
11/8 II*
SIEGEN

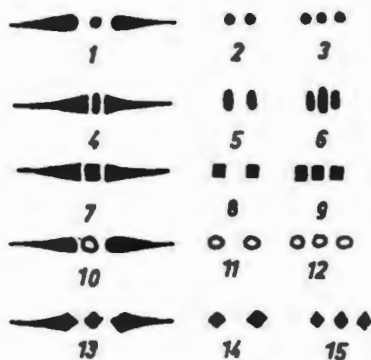

1

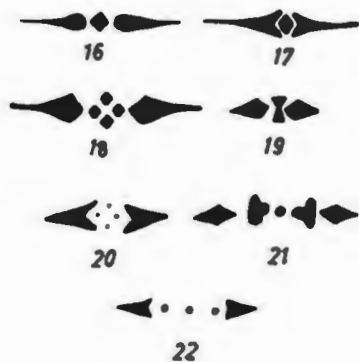
2

4

3

3

HAMBURG - HVIDDING.

åbnet: den 15.11.1887. - normalsporet.

Delstrækninger åbnet tidligere.

fortsat i drift, dog med væsentlige ændringer siden den 17.06.20.

Med BAHNPOST på følgende strækninger: HAMBURG - HVIDDING;
ELMSHORN - HVIDDING; HAMBURG - TONDERN; TONDERN - HVIDDING.
TØNDER - HØJER. (HOYER SCHLEUSE - TONDERN)

åbnet: den 05.06.1892. - normalsporet. 13,3 km lang.

nedl.: den 15.05.1935 (for passagertrafikkens vedkommende).

Med BAHNPOST.

HAMBURG - HOYER SCHLEUSE.

Der kørte gennemgående vogne mellem Hamburg og Højersluse station i tilknytning til sejladsen til Sild (Munkmarsch).

Med BAHNPOST.

2. Stempler.

Da der er tale om tyske stempler, er det naturligt, at stempelbeskrivelsen følger de retningslinier, der er udarbejdet af det tyske Arge BAHNPOST, idet der dog her kun gives de i vor sammenhæng relevante oplysninger. Den læser, der ønsker et samlet overblik over systemet, henvises til "Die Sammlerlupe" (se litteratulistens).

Stempelmæssigt fulgte Slesvig-Holstein Danmark indtil 1864 og efter 1864/67 Preussen. Med "Verfügung nr. 40" af 15. maj 1883 indførtes det ovale Bahnpoststempel, som blev standardtype i hele Reichspostområdet. I Slesvig-Holstein afløste denne type det hidtil benyttede 3-liniære stempel af typen, som ses på fig. 1. Denne type var blevet indført den 1. marts 1867.

Så vidt det hidtil har kunnet konstateres, har ovalstemplet været enerådende på ruterne til og fra Tønder.

Ovalstemplet kan opdeles i flere typer. Vi skal i det følgende møde to af disse: stumpovalen og spidsovalen, der hver for sig kan inddeles i flere undertyper efter deres opbygning m.m. Men ikke nok hermed. Selv om stemplerne efter denne opdeling tilsyneladende fremtræder ens, er det muligt at adskille dem yderligere, f. eks. ved at studere ordet BAHNPOST, hvis læng-

de varierer og dermed viser, at der har været anvendt flere stempler på ruten.

Målingerne af ordet BAHNPOST er behæftet med en vis usikkerhed. Stemplerne er slået forskelligt af, og det er ikke altid muligt at afgøre om ordet BAHNPOST måler $15\frac{1}{4}$ eller $15\frac{1}{2}$ mm. En sådan usikkerhed er angivet som: $15\frac{1}{4}$ - $15\frac{1}{2}$ mm. Iøvrigt er der sket en "afrunding". Mål på f.eks. 13,8 - 13,9 mm er afrundet til 14 mm. Anden usikkerhed f.eks. vedr. ZUG nr. er angivet ved et (?).

Stempelbeskrivelse:

- 6.1.0. er grundformen for stumpovalen (fig.2)
Strækning, BAHNPOST, ZUG, Z nr. og dato.
- 6.1.1. ZUG i antiqua
- 6.1.2. ZUG i grotesk
-
- 6.1.1.2. er = 6.1.1. men med sirat nr. 2 (se fig. 3)
- 6.2.0. er grundformen for spidsovalen (fig. 4)
Strækning, BAHNPOST, ZUG, Z nr. dato og sirat
- 6.2.5. med ZUG i antiqua
- 6.2.5.1. do. men med sirat nr. 1.
- 6.2.5.? do. men siratet kan ikke bestemmes med sikkerhed.

F og S betyder den af forfatteren først og sidst kendte dato for et stempels anvendelse. De er rent subjektive størrelser der udlukkende er baseret på det undersøgte materiale og de modtagne oplysninger.

HAMBURG - HVIDDING. Stempel type 6.1.1. (fig. 6)

F: 14 o2 91

S: o8 o4 93

Følgende ZUG nr. findes: 31, 32, 1006, 1011, 1012, 1223, 1224

BAHNPOST: henhv. 12 $\frac{3}{4}$, 13 $\frac{1}{2}$, 14 og 14 $\frac{1}{2}$ mm lang.

BAHNPOST	12 $\frac{3}{4}$ mm:	Z 1011 (1892)	$13\frac{1}{2}$ mm:	Z 1012 (1893)
	14	mm: Z 32 (1891)		Z 1223 (1893)
		Z 1012 (1892)		Z 1225 (1892)
			$14\frac{1}{2}$ mm:	Z 1012 (1892)

I det undersøgte materiale forekommer strækningen HAMBURG - HVIDDING ikke efter o8 o4 93. Måske er strækningen blevet

inddraget dette år og erstattet af ruterne: Hamburg- Tondern/
Hoyerschleuse og Tondern - Hvidding.

ELMSHORN - HVIDDING. Stempel type 6.1.1.

kendt 11.04.90 (meddelt af Henrik S. Møller).

Ruten er en del af strækningen Hamburg - Hvidding.

HAMBURG - HOYERSCHLEUSE. Stempel type 6.1.1. (fig.5)

F: 12 07 93
S: 12 07 14 forekommer også på Plebiscit mærker (Z 1007)

Følgende ZUG nr. findes: Z 1005, 1007, 1008, 1011, 1012, 1014,
1204, 1209

BAHNPOST henhv. 14, 14 $\frac{1}{2}$, 15, 15 $\frac{1}{4}$ -15 $\frac{1}{2}$ mm lang.

BAHNPOST 14 mm: Z 1005 (1894) 14 $\frac{1}{2}$ mm: Z 1007 (1899,1902)

Z 1011 (1899) Z 1209 (1902)

Z 1014 (1895)

15 mm: Z u.nr.(1902)

Z 1005 (1902) 15 $\frac{1}{4}$ -15 $\frac{1}{2}$ mm: Z 1008 (1894,1898)

Z 1007 (1902) Z 1011 (?), (1897)

Z 1008 (1894)

Z 1012 (1899,1901)

Z 1209 (1900)

HAMBURG - TONDERN. Stempler type 6.1.1. og 6.2.5.?. (fig. 7-8)

6.1.1. F 04 01 92
S 19 08 14 / 03 07 23

hvorvidt stemplet dateret 03 07 23 har været anvendt på hele
strækningen er ukendt.

6.2.5.? F 02 04 18
S Plebiscit

Type 6.1.1. forekommer med flg. ZUG nr.: u. nr. 1005, 1007, 1008
1011, 1014, 1017, 1102.

På plebiscit mærker Z nr. 1007, 1105, 1207, 1211,
1221, 1331.

Type 6.2.5.?. Z 1005

På pleb. mærker: Z 1005, Z 1012

BAHNPOST type 6.1.1.: 13 $\frac{1}{2}$, 14 $\frac{1}{2}$ og 15 mm lang.

5

5 (detalje)

6

7

8

9

10

11

BAHNPOST 13 $\frac{1}{2}$ mm:	Z 1014 (1900)	14 $\frac{1}{4}$ mm u.nr. (1914)
		Z 1005(1901,02)
15 mm:	Z 1008 (1897-99)	Z 1007(1892)
		Z 1011(1897,06)

HOYER SCHLEUSE - TONDERN. Stempel type 6.1.1. (fig. 9)

F: 15 09 92
S: 03 12 02

Følgende ZUG nr. kendes: Z 1204, 1205, 1209, 1210

BAHNPOST: 13 mm lang på alle målte stempler.

Den tidlige dato er meddelt af Henrik S. Møller og synes at vise, at der har været BAHNPOST på ruten fra dens åbning.

TINGLEFF - TONDERN. Stempel type 6.1.1.2. (fig. 10.)

F: 04 05 85
S: 03 05 17

Følgende ZUG nr. kendes: Z 106, 165, 840, 841, 842, 847, 848.

u. nr. og Z 840 kendes også på plebisc:

BAHNPOST 13 $\frac{3}{4}$ mm lang er målt på Z 840, 842, 847, 848. Øvrige ZUG nr. er ikke målt.

Kender samlerne andre typer BAHNPOST-stempler (f.eks. som fig. 1) på denne rute??

TONDERN - HVIDDING. Stempel type 6.1.1. (fig. 11)

F: - 05 90
S: 11 08 19

Følgende ZUG nr. kendes: Z 2, 5, 1012, 1014, 1222, 1223,

Z 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229

endv. u. nr. på Plebiscit mærker.

BAHNPOST 14 mm lang på alle målte stempler.

(Z 2, 5, 1012, 1014, 1227 er ikke målte.)

Som det vil ses indeholder dette lille område mange muligheder for at bygge en lille specialsamling op, og der er endnu mange punkter, der trænger til en nærmere analyse, ligesom der uden tvivl findes flere end de her anførte ZUG nr.

Såfremt der er samlere som kan supplere materialet bedes de meddele artiklens forfatter deres oplysninger.

Kilder og litteratur:

Jernbanehistorie:

Niels Jensen: Sønderjyske jernbaner (KBH. 1975)

Dr. Baerwald: Oversigt over banerne i Slesvig-Holstein og Lauenburg til den 31. 12.1967.
i Arge: Schleswig - Holstein....Rundschreiben 150.

A. Ketelsen : Die Eisenbahnen im Lande Schleswig. I "Jahrbuch für die schleswigsche Geest (1969).

Otto Hedrich: Die Entwicklung des schl. holst. Eisenbahnwesens (Kiel 1915) - en meget grundig fremstilling.

Filateli:

Die Sammler-Lupe. Heft 5 & 7, 1974. BAHNPOST: Stempelbeschreibung. Hans Andersen : Die Briefmarken von Nordschleswig (Plebiscit 1920) Endvidere har E.Dalgaard, prof. Åge Kabell, N. Gaardhus, Henrik S. Møller og H. Truelsen hjulpet mig med materiale.

E. Menne Larsen

SKANDIA-POSTILLONEN

er skandinaviens førende auktionshus med kontorer i Malmø - Göteborg - København. Årligt afholdes ca. 10 offentlige auktioner, heraf 4 - 5 i København.

De nærmest forestående auktioner afholdes den 21. april i København og den 23. april i Malmø.

Vore kataloger er af en sådan kvalitet at vi tillader os at kræve et registreringsgebyr af vore kunder på kr. 35,-, dækkende mindst 10 eksemplarer med tilhørende resultatlister. Et uundværligt supplement til frimærkekatalogerne, som selvsagt ikke kan være ajour med markedspriserne.

Ønsker De et gratis prøveeksemplar, så ring eller skriv til os

Mener De at have egnet materiale til indlevering, så kontakt os - Husk at over 50% af vor kundekreds er udlændinge, så godt materiale fra næsten alle lande har interesse.

SKANDIA-POSTILLONEN

FRIMÆRKEAUKTIONER A/S

Trommesalen 7, DK - 1614 København V. Tlf. (01) 22 03 00

Frimærker fra De Forenede Nationer 1951 - 1976

De Forenede Nationer udgav første gang frimærker i US Dollar den 24. oktober 1951; værdier i Schweizer Franc udkom første gang den 4. oktober 1969.

Aflæg et besøg på vor frimærkestand under udstillingen i København, HAFNIA '76, den 20. - 29. august 1976

Send mig venligst og vederlagsfrit oplysningsmateriale:

Navn _____

Gade _____

Postnr. og by _____ Land _____

Sendes til: United Nations Postal Administration, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland

Deres frimærkehandler vil stå til Deres rådighed for oplysninger vedrørende De Forenede Nationers udgaver.

Jeg ta'r med **TJÆREBORG**

- en god ferie, den bedste jeg
kan få, til den billigste pris.

Tjæreborg Rejser: 6731 Tjæreborg · tlf. (05) 17 17 00

København: Rådhuspladsen 75, 1550 København V
tlf. (01) 11 41 00

Odense: Kongensgade 45, 5000 Odense
tlf. (09) 11 66 00

Århus: BP-huset, Europaplads, 8000 Århus C
tlf. (06) 13 10 00

Aalborg: Holbergs Plads, Holbergsgade 24,
9000 Aalborg · tlf. (08) 13 29 00

STERLING STAMPS

Forlang udvalg
tilsendt portofrit fra

Specialist i:

England - stemplet

Irland - stemplet

Kanaløerne - postfrisk - stemplet

STERLING STAMPS

Kløjing
6240 Løgumkloster
Telefon (04) 74 44 15

**... er De
frimærke-
samler
— så har vi
udvalget**

Aflæg vor
forretning et besøg
— eller skriv
efter vore prislister

**Alt i frimærker
købes:**

Samlinger —
Dubletlager —
Partier m.m.

Fortryksalbum:

Stenders albums udgaver
Schaubeks albums udgaver

Springbind og skruerbind
med kvadrerede blade

Album til 1. dags kuverter

Stort udvalg i frimærkekataloger
AFA, YVERT, MICHEL, FACIT,
GIBBON m.m.

Det store udvalg i frimærketilbehør:
Pincetter, Vandmærkesøger,
Lysluppe, Klemommer,
Lagermapper
Frimærkehængsler,
Udvalgshængsler,
Instiksbøger m.m.

Frimærkepakker, Kilovarer,
Gode enkeltmærker,
Moderne sæt

P. t. udstykses stor klassisk
Danmarks-samling!

**ILETA
FRIMÆRKEHANDEL**

Fiolstræde 20 - 1171 København K
Telefon 01/12 91 23

Vestkysten

-den lokale landsdelsavis

Bliv abonnent på

SKILLING

NORDISKE SAMLERES KONTAKTBLAD

Årsabonnement 30,-

Tikøbvej 11 A DK-3060 Espergærde

Sønderjylland
på Frimærker 1975

1. dags stempel

Vejledning til Øst-
Sønderjylland
Højbjergs Høj
Vejledning til Øst-
Sønderjylland

Postboks 127
"Kystvej"
6270 Tønder

Sønderjylland på frimærker 1975

Sønderjyllandskuvert, afstemplet på udgivelsesdagen den 25. sept. 1975 i Åbenrå, Haderslev, Møgeltønder og Højer.

Kuverten sælges under udstillingen og så længe oplag haves
Pris kr. 10,00.

Kuverten fremstillet til fordel for »KYSTVEJ« frimærkeudstillingen og ved indbetaling på postgiro 8 28 15 56, postbox 127, 6270 Tønder, vil den blive tilsendt.

Bemærk: Brevsamlingsstedet i Møgeltønder er med udgangen af januar måned 1976 nedlagt, og stemplet benyttes ikke mere.

BRUGSEN

Tønder Brugsforening . Plantagevej . Tlf. (04) 72 31 43

Andersen & Nissen

BØGER · PAPIR · NODER · SKRIVE- OG REGNEMASKINER

STOREGADE 28

TLF. (04) 72 13 42

Vil De have mere alsidig orientering om Deres hobby

da prøv et abonnement på FRIMÆRKESAMLEREN, årsabonnement 1976, 40,00 kr. - 10 numre pr. år.

FRIMÆRKESAMLEREN, Lindevang 16, 2660 Brøndby Strand - Giro 1 02 81 97
Prøvenummer mod 125 øre i ubrugte frimærker.

AFA DANMARK FRIMÆRKEKATALOG 1976

Farvekataloget med en mængde prisstigninger, med mange specialoplysninger og nu udvidet med Dansk Vestindien.

168 sider KUN KR. **23,00**

AARHUS FRIMÆRKEHANDEL I/S

BRUNSGADE 42 - 8000 AARHUS C

Telf. (06) 12 55 93 - Giro 17264

ALBUM SYSTEMER

med den kemisk neutrale sikkerhedsfolie

NUL ULTRA

den glasklare folie der er »sort«

Beskytter farver mod blegning. Fluorescens mod nedbrydning

REDUS-REKVISIT

Ahlmanns Allé 5 . 2900 Hellerup . Telefon (0143) HE 4265 . Giro 5 43 33 98

Rekvirer det store gratis katalog med alle oplysningerne

Lad Dem ikke fuppe ...

Meld Dem ind i Oplysningscentralen for filateli OFF ApS og få vores fortegnelse på over 1.000 usolide frimærke- og møntforbindelser, af disse er en der har svindlet for over 100.000,00 sv. kroner.

Vi har medlemmer i Danmark, England, Finland, Grønland, Holland, Norge, Sverige, Tyskland og USA. Som eks. kan nævnes at skandinaviens største frimærkeklubber og frimærkehandlere er tilsluttet OFF. Nærmere oplysninger sendes mod svarporto kr. 1,50.

K. Tinge - Bydammen 17 - DK-2750 Ballerup

Indholdsfortegnelse.

	side
Program, Protektor, Udstillingskomite, Dommere	1
Velkommen til Tønder	3
Den Grønne Kystvej	5
Den fattige mands filateli	7
En postgang før...	11
Noget om fejl ved 4. skilling	19
De samarbejdende sydj. frimærkeklubber	23
Fortegnelse over udstillere	25
Plan over udstilling	30
Båndmaskinstempler	36
Censurpost fra Tønder	39
Tønder og den tyske jernbane post	47

Når det har været muligt at gennemføre en så stor udstilling som "KYSTVEJ", skyldes det den særlige velvilje og offervilje, som vi har mødt fra forskellig side.

Først og fremmest en tak til udstillerne der stiller deres samlinger til rådighed, bag hver samling ligger mange timers arbejde med opsætning, m.m., vi håber udstillingens forløb må indfri deres forventninger.

Vi takker ligeledes forfatterne til dette katalogs artikler, samt pressen for den venlige omtale af "KYSTVEJ".

En tak skal lyde til Danmarks Filatelist Union, Fællesfonden, Fællesrådet, De Samarbejdende Sydjydske Frimærkeklubber og Posthistorisk Selskab, for deres interesse for udstillingen. Samtidig skal lyde en tak til Fællesrådets dommere, som har stillet deres ekspertise til rådighed.

Der skal også lyde en tak til det danske, grønlandske og færøernes postvæsen, samt til Tønder kommune og Turistforeningen, desuden Skærbæk Planteskole for venlig imødekommenhed og medvirken ved arrangementet.

Mange andre har støttet os i bestræbelserne eller på en eller anden måde ydet os assistance, for hvilken vi også er megen tak skyldig.

UDSTILLINGSKOMITEEN